REDACTIONEEL

E.Smits

We hopen dat U uitgerust en vol energie na de vakantie-periode weer aan de slag kunt met uw hobby, wij als redactie zijn volop bezig geweest en hebben het septembernummer op tijd bij u kunnen krijgen. Het komende seizoen zullen we proberen het alle leden naar de zin te maken door publi-katies van leuke en interessante zaken. Natuurlijk is dat mede afhankelijk van u als lid. Het opvoeren van de variatie en een "wetenschappelijke" inhoud staat hoog in ons vaandel. Ook zoeken wij een groter aantal schrijvers (sters). Mochten er onder u nog aspiraties in die richting zijn, meldt het ons dan. Ook (vooral) kortere stukjes zijn welkom. Bij voor keur in te leveren op 3.5 inch diskette in een gangbare tekstverwerker met een uitdraai.
Speciale aandacht willen we vragen voor de rubriek "Vraag en Aanbod" van, door en voor leden. Kunt u iemand helpen, neemt U dan even de moeite van een telefoontje of het schrijven van een briefje. Wie weet bent u de volgende die geholpen kan worden.
Het is al weer een tweetal jaren geleden dat we een complete ledenlijst afgedrukt hebben met naam en onderwerp. We zijn van plan dit in het decembernummer weer te doen; helaas ont-breken er nogal wat onderwerpen bij vooral de nieuwe leden na 1994.
Zou u de moeite willen nemen om ons een kaartje te sturen met uw gegevens, dat scheelt ons een hoop telefoontjes.
Faxen mag ook naar E.Smits, zie ledenadministratie. Als nieuwtje is het u misschien al opgevallen: We hebben een nieuw Colofon laten ontwerpen en dat wordt voor het eerst toegepast in dit nummer. We denken zo weer iets bijgedragen te hebben aan een nog betere outfit van ons blad.
Tot slot wensen we u veel plezier met uw hobby en laten we er samen iets van maken in 1996/97.

OEDS FOKKES BOSMA,

Schipper, vroeger te *Engwierum*. IN UW BELANG wordt gij uitgenoodigd u aan te melden ten kantore van den Ondergeteekende, Notaris te Anjum.

R. FOCKEMA.

LC. 1869

90

BESTUURLIJK

G.M.J. de Weger (voorz.)

Daar gaan we weer een nieuw seizoen van start, we pakken de draad weer op na de vakantie, met een frisse geest. Toch kijken we nog even terug. Op radio Fryslân is op maandagmiddag een programma voor en over genealogie. Een aantal weken geleden heb ik een interview mogen geven over wat onze vereniging is en zoal doet. Dat onze leden ook in het publiceren van genealogieën en voor historische onderzoeken veel werk verrichten, was voor de makers van het programma een verrassing. Een fijne kans voor een stukje PR en meer bekendheid voor het archiefonderzoek in het algemeen. Mogelijk komt er nog een vervolg in samenwerking o.i.d.
Er is steeds groei in onze vereniging en voor die nieuwe leden een hartelijk welkom. We werken er aan om voor u een effectief middel te zijn om uw hobby tot een succes te maken. Help ons ook door uw reacties en onderwerpen bekend te maken.

Van de penningmeester kregen we te horen dat een paar mensen hun lidmaatschapsgeld nog niet hebben overgemaakt. Als u dat bent, wilt u dat dan zo spoedig mogelijk even doen? Het banknummer staat in de colofon van de Sneuper.

LEDENNIEUWS

E.Smits

Het eerste nummer na de vakantie ligt voor u en we kunnen al weer een nieuw lid welkom heten. Onze gelederen zijn ver-sterkt door No 157 DHR. K.J.BEKKEMA, Schoolstraat 16, 9201 GE DRACHTEN. tel. 0512-532109, met als interesse algemene historie en genealogie HOLWERDA.
Ook heeft de heer Bekkema zich aangemeld als vaste schrijver voor ons blad.

Adreswijzigingen:
No.43 dhr.J.Schaafstra is verhuisd naar Mr. Bruningstraat 9, 9101DM te Dokkum.
No.89 dhr. D.Velink is verhuisd van Giekerk naar Omloop 3, app.4, 9101BW te Dokkum, tel. 0519-220998.

Nu opgeven als lid, betekent het Sept. en Dec. nummer van 1996 gratis en pas betalen in 1997.

Zoektocht door de archieven. (10)

Reinder H. Postma.

Inleiding.
In aflevering 2 - maart 1994 - is de wet van 1811 aan de orde geweest waarmee Napoleon mensen verplichtte een fami-lienaam te laten registreren. Het kiezen en tot stand komen van namen is toen eveneens aan de orde geweest.
Deze aflevering gaat over het gebruik van dubbele achter-namen, het ontstaan daarvan vroeger en nu en tevens over het voeren van aangepaste familiewapens c.q. wapenvermeerdering.

Het voeren van een achternaam.
In Friesland werden voor 1811 relatief weinig familienamen gebruikt. De meeste mensen die dat wel deden, behoorden overwegend tot de gegoede burgerij of de adel. Ze gebruikten een familienaam om zich te onderscheiden van anderen of om aan te geven dat een bepaald iets hun bezit was. Veelal werd door deze personen ook een familiewapen gevoerd.
Door een toevalligheid konden ook burgers die niet tot de bezittende klasse hoorden over een naam beschikken. Zo bestond b.v. de naam Postma of Postmus al rond 1735: deze voorvader van mij komt voor in de kerkboeken als Albert Alberts Postmus. De naam laat zich al verklaren door de voornamen: het kind Albert was geboren nadat de vader, ook Albert, was overleden. Vandaar dat dit "Posthum" geboren kind naar zijn vader werd genoemd en tevens de toevoeging Postmus kreeg. Daardoor werd nog eens extra benadrukt dat hij postuum geboren was. (1)
De voorouders van mijn vrouw, Te Nijenhuis, vinden hun oorsprong in Eibergen. Vandaar dat ik ook onderzoek in Arnhem heb verricht. Toen bleek mij dat in Gelderland het gebruik van achternamen voor 1811 algemener was. Landbouwers droegen de naam van hun hoeve, wanneer ze verhuisden, kregen ze daardoor ook opeens een andere achternaam. Wanneer meerdere kinderen de erfenis moesten delen, werd er soms een kleine hoeve bij de grote gesticht. Zo ontstond dan uit de naam Bruinink b.v. Groot Bruinink en Klein Bruinink. Men moet er op verdacht zijn dat dit verschijnsel zich voordoet en dat het een zelfde familie betreft. (2)

Familienamen in Friesland voor 1811.
Familienamen kunnen op verschillende manieren ontstaan. Het patroniem, de vadersnaam, kan veranderen in een geslachts-naam. B.v. Broer Boelens van Olterterp had een voorvader die

Boele heette. De naam Boele of Boeles is veranderd in Boelens, later ook wel geschreven als Van Boelens.
De naam Van Lynden die eveneens in Opsterland voorkomt, vindt zijn ontstaan in het Gelderse plaatsje Lienden. Hier is dus een naam ontstaan uit een toponiem of een plaatsnaam.
De naam Lycklama à Nijeholt is een combinatie van deze beide voorbeelden. Een van de voorvaderen heette Lykle, daaruit ontstond de naam Lycklama. Nijeholtpade is een plaats in de Stellingwerven. De naam van deze plaats werd later aan de naam Lycklama toegevoegd om duidelijk aan te geven om welke Lycklama het nu precies ging: het was die tak van de familie die uit de plaats met die naam kwam. Hetzelfde vindt men b.v. bij Van Harinxma Thoe Sloten.

Het veranderen van de naam.
In Veenklooster op Fogelsanghstate woonde voorheen onder andere de familie Heemstra of Van Heemstra. Bij deze familie doet zich het volgende voor. Het stamboek van adel geeft als oudste voorvader Feije van Dokkum die ook Feije Heemstra genoemd wordt. (3) Zijn zoon Poppe heeft volgens het stamboek slechts een dochter zodat de naam Heemstra zal verdwijnen in het nageslacht. Deze dochter Ansk trouwde met Sippe Tjaerda die zich later Heemstra noemde zodat de naam Heemstra bleef voorbestaan.
De geschiedenis herhaalt zich want hun kleindochter Auck zou de enige zijn die nakomelingen krijgt die het geslacht laten voortbestaan. Auck huwde met Taecke Obbema die zich nadien eveneens Heemstra of Van Heemstra noemt. Volgens aanteke-ningen uit het stamboek zou zijn zoon uit een eerder huwelijk eveneens de naam van Heemstra gevoerd hebben. Van deze Willem wordt slechts een zoon vermeld die overlijdt zonder kinderen na te laten.
Taecke Obbema komt waarschijnlijk van Obbema bij Ee in Oostdongeradeel en wordt al in 1492 vermeld. (4)
Een ander voorbeeld betreft de geslachtsnaam Broersma uit Kollumerland. In deze grietenij leefde een zekere Gadie Hes-sels Broersma. Hij was gehuwd maar er waren geen kinderen zodat de familienaam verloren zou gaan bij zijn overlijden. Zijn neef Jarich Botnia had een zoon genaamd Gajus Botnia. Deze neef zou alle bezittingen van Gadie Hessels Broersma erven maar moest in ruil daarvoor zijn naam Botnia wel veranderen in Broersma of daaraan de naam Broersma toe voegen. (testament 1638) Neef Botnia had daar tegen geen bezwaar en noemde zich later Gajus Botnia van Broersma zodat de naam Broersma onder zijn kinderen voortleefde. (5)
In de familie Fogelsang te Veenklooster deed zich eveneens een dergelijk geval voor. Sjouck Fogelsangh trouwde met Jacob Pijbes Doma uit Leeuwarden. De naam Fogelsangh dreigde te verdwijnen en zo krijgt de zoon Dirck of Theodorus

(*1600) de naam Fogelsangh van zijn moeder als familienaam en de zoon Pibo (*1614) de naam Doma van zijn vader als familienaam.
Dirck krijgt een zoon Hijlcke Fogelsangh die huwt met Rijcktjen Rosema, hun dochter draagt later de naam Jetscke Rosema van Fogelsangh (*1659).
Hetzelfde doet zich voor bij Pibo Doma die huwt met Doedtje Tadema, hun zoon draagt de naam Keympe Tadema van Doma (*1638) (6) Dirck voert het wapen Fogelsangh en Pibo het wapen Doma. In vele andere families ziet met dit verschijnsel van naamsverandering of naamstoevoeging zich voordoen. Men kan op die manier verschillende takken en verschillende lokaties onderscheiden of het uitsterven van een naam voorkomen.

Familienamen na 1811.
Toen Napoleon de mensen verplichtte een naam te kiezen, was dat ook bedoeld om willekeur en veranderingen tegen te gaan. Hij wilde de zaken geregeld zien en geregeld houden. Jammer voor die mensen die dachten dat de namen zouden verdwijnen met het einde van de Franse overheersing. Sommigen hadden immers de meest vreemde namen gekozen om de draak te steken met de wet van Napoleon. In de registers van naamsaanneming kwam ik b.v. tegen: Rijsenbrij, Goudberg, Piekeboer en noem maar op (7).
Toch was die regelmaat in het begin nog niet vanzelf-sprekend. Een van mijn voorvaderen, Heine Pieters kleermaker uit Oudwoude, noemde zich Kruk. Misschien liep hij met een kruk, misschien zat hij op een kruk. Hij verhuisde naar Zwaagwesteinde maar in de overlijdensregisters van Dantuma-deel komt geen Heine Pieters Kruk voor. Een van zij dochters trouwt onder de familienaam Bos, een andere als Postma. Zijn overlijden vond ik na veel zoeken onder de naam Heine Pieters Zondervan. (8 en 9)
Toch kwam die regelmaat langzaam op gang al was de schrijfwijze van namen variabel omdat de comparanten zelf vaak niet konden lezen of schrijven. Zo werd Luinstra ook geschreven als Lunstra of als Luunstra of als Leunstra. Het betreft dan steeds dezelfde familie of persoon. (De "i" betekent trouwens een verlenging van de voorgaande klank. Zo moet b.v. Oisterwijk worden uitgesproken als Oosterwijk en Luinstra dus eigenlijk als Luunstra.)

Mogelijkheden om de naam toch te veranderen.
Omdat mensen in bepaalde gevallen ernstige redenen kunnen hebben om hun naam toch te willen veranderen, is daarvoor een artikel in de Nederlandse wet opgenomen. Dit artikel bestaat nu nog en men moet de aanvraag tot verandering

indienen bij het ministerie van justitie. Die beoordeelt de aanvraag en indien de uitslag positief is kan een naam bij k.b. worden veranderd.
Redenen tot verandering kunnen zijn:
-de familienaam van het kind moet worden gewijzigd in de naam van de opvoeder. Dat kan zijn de naam van de moeder, de stiefvader of de pleegouder;
-uw familienaam is bespottelijk of hinderlijk, komt veel voor, heeft een vreemde herkomst of is onjuist gespeld;
-u wilt een naam hebben toegevoegd, voor toevoeging moet aan strikte voorwaarden worden voldaan. (10)

Toevoegen van een naam.
-U kunt aantonen dat in de tijd van de invoering van de registers van de burgerlijke stand (1810-1838) de dubbele naam voorkwam en daarna ook werd gebruikt;
-u wilt de naam van uw moeder toevoegen en die naam is uitgestorven of staat op het punt uit te sterven. Die naam wordt voor uw eigen familienaam geplaatst. Uitsterven betekent dat de vader en de grootvader van uw moeder geen mannelijke nakomelingen hebben of nog kunnen krijgen.

U kunt geen naam aan uw familienaam laten toevoegen die van een adellijk geslacht is.
Als u zelf tot de adel behoort kunt u geen naam aan uw familienaam laten toevoegen. (10)

Kosten die aan de behandeling van de aanvraag zijn verbonden bedragen f 500,00, het geld moet vooruit worden betaald en krijgt u bij een negatieve beslissing of bij intrekken van uw verzoek niet meer terug.
Een voorbeeld.
Een oud-collega van mij draagt de naam Feersma Hoekstra, deze naam is ontstaan voor 1850. Voor dit artikel heb ik stukken opgevraagd bij het Algemeen Rijksarchief in Den Haag die gaan over het tot stand komen ervan.
In Harlingen woonde een zekere Sijtze Hoekstra, zeekapitein, gehuwd met Claaske Brefo Feersma. Op 1 juli 1842 kregen zij een zoon die werd ingeschreven als Jan Hoekstra. De echtelieden hebben het plan opgevat om deze Jan ook de naam Feersma als familienaam mee te geven. Ze hebben waar-schijnlijk eerst bij de gemeente gevraagd of dit kon en de uitslag was negatief. Daarna hebben ze zich verder in de zaak verdiept en ontdekten de wettelijke mogelijkheid tot verandering. Zodoende schreef Claaske Brefo, wegens afwezig-heid van haar echtgenoot, in 1844 een brief aan zijne majesteit Koning Willem II en deed daarin een beroep op artikel 63 van het burgerlijk wetboek tot naamsverandering

Als reden gaf zij op: "Dat suppl. tot dusverre in ernstige overweging heeft genomen en na zulks eenig en alleen tot voorkoming dat gemelde familienaam niet zoude komen uit te sterven, als zijnde geene andere in de familie die deze naam kunnen voeren, heeft vermeend zich om de nodige toestemming aan uwe majesteit te adresseren." (11)

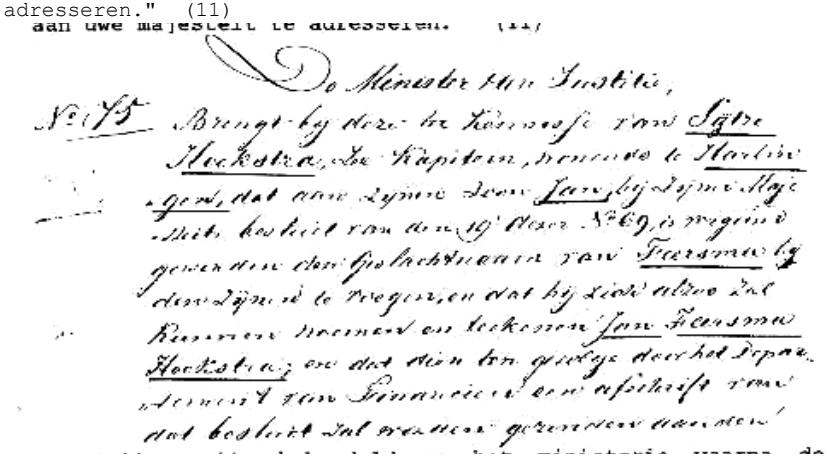

De stukken zijn behandeld op het ministerie waarna de minister een stuk heeft opgemaakt/laten opmaken om het verzoek in te willigen. Daarna is het voorgelegd aan zijne majesteit koning Willem II die het heeft ondertekend. Het besluit is daarna gepubliceerd in de Staatscourant, stukken zijn opgestuurd naar de gemeente en naar betrokkenen waarna de wijziging accoord was. Wel moest er nog een jaar over verlopen voor de naam definitief gebruikt mocht worden. (12)
Er ging ook een afschrift naar de afdelingen financiën omdat er betaald moest worden maar de kosten die ik in de stukken aantrof, bedroegen minder dan f 5,00. Ze zijn dus in de loop der jaren enigszins gestegen.

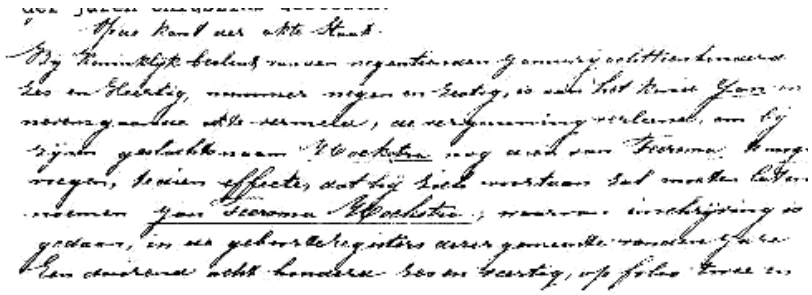

Ter illustratie is tevens opgenomen een copie van het overlijden van de geneesheer heelmeester te Nijkerk de heer Anne Noordenbos Snethlage, 1849. In de acte staat te lezen dat hij een zoon was van J.M. Snethlage en Y.A. Noordenbos.
Hij heeft de naam van zijn moeder dus eveneens toegevoegd. Vaak werden/worden in één KB meerdere voorstellen tot naamswijziging

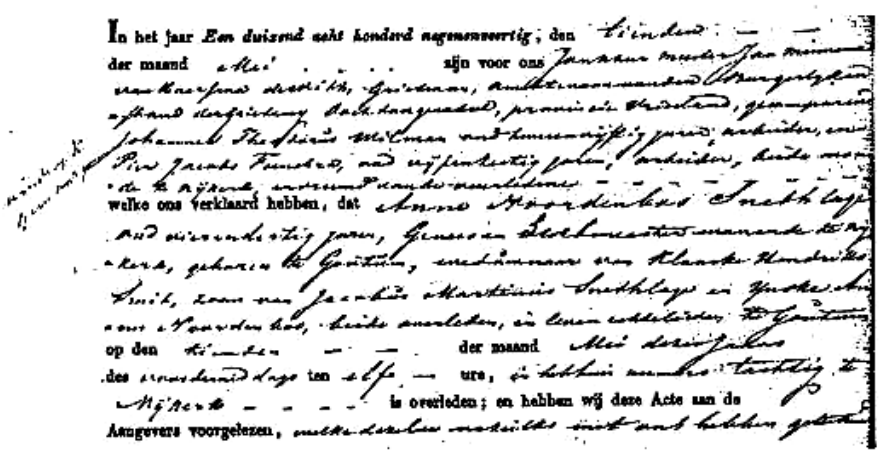
In het jaar Een duizend acht honderd negenenveertig, den
der maand Mei zijn voor ons
welke ons verklaard hebben, dat
op den der maand Mei dezes jaars
des voormiddags ten elf uure, is overleden; en hebben wij deze Acte aan de
Aangevers voorgelezen,

opgenomen.

Nieuwe voorbeelden?

In De Sneuper 35 van december 1995 schreef mevrouw Broersma-Haaijer over de laatste loot aan de stam. Zij is in haar familie de laatste die de naam Haaijer draagt. Op grond van bovenstaande zou zij voor haar kinderen dus naamsverandering kunnen aanvragen als: Haaijer Broersma.
Voor mijzelf geldt dit eveneens. Mijn moeder was een Hiem-stra, zij was sinds de naamsaanneming in 1811 de laatste in onze

familie met deze naam. Door haar overlijden is de naam dus uitgestorven en zou ik dus naamsvermeerdering kunnen aanvragen. Ik ben genoemd naar mijn overgrootvader Reinder Hiemstra, deze naam zou dan weer opnieuw tot stand komen.

Het voeren en vermeerderen van familiewapens.
Hiervoor zijn voorbeelden gegeven van personen die de moeders naam bij de hunne voegden. Dat kon/kan zichtbaar gemaakt worden in familiewapens als die zowel bij de vader als de moeder aanwezig waren. Men noemt dat wapenvermeer-dering en zoiets kan op verschillende manieren. Voorop staat dat het wapen van de vader als belangrijkste blijft gelden.

Als eerste het wapen Van der Ramshorst Swaan. Na de naamswijziging is een vrijkwartier toegevoegd met het wapen Van der Ramshorst.

Het volgende voorbeeld is een deling en betreft het wapen De Maes Janssen. Janssen boven de De Maes onder. Het bovenste deel van het schild is het belangrijkste en daar vindt men dan ook het vaderlijk wapen.

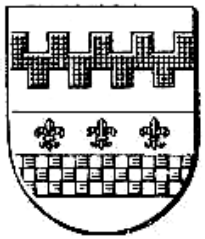

Het wapen Bleuland van Oordt is in vieren gedeeld oftewel gekwartileerd. Linksboven en rechtsonder, de delen 1 en 4, zijn het belangrijkste en worden weer gevuld door het stamwapen Van Oordt. (13)

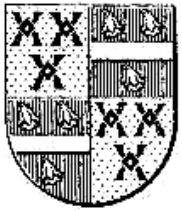

Een wapen Hiemstra Postma.
De familie Postma voert al enige tijd een familiewapen. Sinds kort is er ook een wapen Hiemstra/Hooghiem. (zie de afbeeldingen)
Bovenstaande zaken combinerende heb ik een tweetal ontwerpen gemaakt voor een eventueel wapen Hiemstra Postma. Het eerste is met meer vrijheid samengesteld dan het tweede. Het tweede is dan eigenlijk ook meer verantwoord hoewel omwille van eenheid van kleur en compositie kleine veranderingen zijn aangebracht.

Postma Hiemstra

Hiemstra Postma

Bronnen.

(1) Postma-Hiemstra - in ferline ferhelle, R. H. Postma 1990/1992.
(2) Te Nijenhuis - de Friese tak, R. H. Postma/M. Holwerda 199
(3) Stamboek van den Frieschen vroegeren en lateren Adel M. de Haan Hettema en A. van Halmael jr. - 1846.
(4) Nederlands adelsboek 1941.
(5) Kollumerland deel 2: Westergeest pag. 43, Mr. A.J. Andrea, 1885.
(6) als 3.
(7) Repertorium van familienamen. deel 5 - 1980.
(8) idem, deel 4 Kollumerland.
(9) Huwelijken en overlijden B.S. Dantumadeel.
(10) Naamswijziging, min. van Justitie, 1996.
(11) ARA- Archief min. van Justitie 1813-1876, inv. nr. 5461, 28-1-1846 nr. 75
(12) ARA-Archief staatssecretaris, KB 19-1-1846, nr. 69.
(13) Familiewapens, oud en nieuw - Drs. J.A. de Boo, 1982 's-Gravenhage.

JEUGDHERINNERINGEN (5)
(SPELEN IN DE BINNENSTAD)

J. Broersma-Haaijer

De Markt was vroeger (vlak na de oorlog) heel gezellig. Er stonden altijd vrachtauto's, die pakjes naar de omliggende dorpen brachten. Verder waren er in de stad nog niet veel auto's. Er lagen vaak koeienvellen, die naar het vellenpak-huis op het Schoenmakersperk gingen. Stinken dat ze deden!
Ook kan ik mij nog vaag herinneren, dat er veemarkt was. Wij als kinderen mochten hier graag wat rondzwerven. Ook het monument van burg. Jonker was een geliefde speelplaats. De markt is nu veranderd in een kale parkeerplaats. Jammer!
Op de Markt stond ook het gymnastieklokaal. Twee keer in de week gingen wij daar heen. Wij liepen dan in rijen van twee vanaf de Burgerschool door de stad, heel netjes, naar de Markt. Het gymnastieklokaal had twee kleedkamers: één voor de meisjes en één voor de jongens. Het was voor ons een hele belevenis, want zoveel sport als nu was er nog niet.
Ook de Molenbuurt, een klein doodlopend zijstraatje van de Hoogte was een geliefde speelplaats. Hier stond de oude Openbare Mulo en daarnaast het oude postkantoor en in de tuin van dit gebouw achter een muur stond een kastanjeboom en een beukenootjesboom. We klommen dan over de muur en dan was het: raap zoveel mogelijk kastanjes en beukenootjes voor er iemand van het personeel ons wegjoeg.
Ook op het Oude Kerkhof op het Zuider Bolwerk werd veel ge-speeld: verstoppertje achter de grafzerken en tikkertje, vissen aan de waterkant; het mocht wel niet, maar daar stoorden we ons niet aan.
De Bolwerken waren ook in trek. Op het Parkster Bolwerk stond voor ieder huis een bruggetje. Hier liepen wij dan onderdoor. het armste steegje van Dokkum. Hier stonden hele kleine oude huisjes. Sommige werden nog be-
Het Schoenmakersperk: hier stond het vellenpakhuis van de fam. Toornstra. Daar ging ik vaak heen met Jilles Toornstra, een kleinzoon van de familie. De stank was hier ondraaglijk. De koeienvellen hingen allemaal te drogen. Als men op het Baantje Bolwerk stond, kon men ze door de kieren van het hout zien Jammer, de meeste zijn verdwenen.
hangen. Als wij samen thuis kwamen, kon m'n moeder het meteen ruiken. (Helaas is mijn moeder 19 mei plotseling overleden en komt het verleden weer boven.)
Mijn grootouders (Hein Joustra, een bekende Dokkumer) woonden in de Molensteeg en hun achterdeur was in de Dans-huissteeg. Dit was
het armste steegje van Dokkum. Hier stonden hele kleine oude huisjes. Sommige werden nog be

woond. Als kind dacht ik altijd: Hoe kunnen ze hier nog in wonen, zo klein, met een tuintje ervoor, dat meestal vol rommel lag.
Zelf woonden wij op de Halve Maanspoort in wat in mijn ogen dan een groot huis was. Naar de lijmfabriek gingen we ook vaak om wat stukjes weit te halen. Dit was een korrelig wit spul, dat een beetje zurig smaakte. Snoep was er nog niet veel en zoethout werd ook vaak gekocht bij de apotheek op De Zijl voor een dubbeltje per stokje. Hier konden wij uren op kauwen.
Om bij het zwembad te komen, kon men uit twee toegangswegen kiezen: de Woudweg en de andere langs de Birdaarderstraat-weg. Voor het bruggetje (waar Dokkum ophield, thans Zuid-West) lag een grote bult grond. Men kon dan lopend of met de fiets een smal paadje langs. Het leukste was om over dit pad met een bloedgang naar beneden te fietsen, zorgen dat je niet in de Woudvaart belandde, en dan in de rij staan, badpak in een handdoek gerold, dubbeltje in de hand en dan om één uur ging de deur open (Boersma was in die tijd bad-meester) en dan dringen en hollen om een badhokje te bemach-tigen. Lukte dit niet, dan stond je met z'n allen in het grote kleedhok je om te kleden. Jammer genoeg is zwemmen niet mijn hobby geworden.
Op het Baantje Bolwerk, tussen de molens, was in het midden de 'Kiezelbult'. Hier kon men naar beneden lopen of fietsen. Men kwam dan op de Wortelhaven. In het midden stonden wat struiken en wat was er mooier dan met een bloedgang van boven zo de Wortelhaven op te fietsen. Het ging niet altijd goed, er lagen kiezelstenen, dat men slipte wel eens en kwam dan bijna in het water terecht.
Wij hebben een mooie herinnering aan deze tijd. Er wordt nu bijna niet meer op straat gespeeld. De jeugd ziet of TV of zit achter de computer. Jammer!

Ondergeteekende beveelt zich als vroeger bij zijne geëerde Stad- en Landgenooten aan als
Verhuurder van **Paarden** en **Rijtuigen**, belovende een prompte en civiele bediening.
Halvemaanspoort. J. WAALKENS.
NDC 9-3-1881

DE KERTIERSTEAT FAN ELLE WILLEMS RUISCH (5)

J. Meems

8696 Dauwe Sjaardema, stoarn 1416, libbe yn 1350 op it Sjaardemaslot te Frentsjer.
8697 Tryn Franses Roarda, beide begroeven yn it kleaster fan Lidlum.
16384 Willem Ruysch van Linschoten, yn 1282 wie it Ruysch- skaai al as riddermjittich bekend.
16385 Barbara van Uden.
16386 Harman v.d. Aa.
16387 Mabelia van Reen.
16388 Gysbert van Wulven van Hardenbroek, stichter fan it kastiel Hardenbroek yn 1260.
16389 Aleijd van Wulven van Sterkenburg.
17024 Willem van Gendt, berne ± 1240.
17025 Maria v.d. Leck, troud 1260.
17026 Rennenberg.
17027 Domburg.
17040 Gerardus van Meerwyck 1348/1355.
17392 Sikke Sjaardema, ± 1290 berne Frentsjer, troud ± 1320.
17393 Edwert, berne ± 1293.
17394 Frans Goffes Roarda, bynamme: De Alde.
32768 Willem Ruysch, stoarn 1288.
32769 Machteld van de Velde.
32770 Van Uden van Cuyck.
32778 Ernst van Wulven.
32779 Catharina van Weerdenburg, wenne op kastiel Weerden- burg 1196/1215.
32780 Gysbert Sterkenburg.
34048 Willem van Gendt, berne ± 1208, troud 1240.
34049 Anna van Kerpen.
34050 Daniël v.d. Leck, ridder.
34051 Maria van Voorne.
34080 Johannes van Meerwyck.

34788 Goffe Ruurds Roarda, 2x krústochten yn 1096/1101.
65536 Arnaud Ruysch, libbe yn 1250.
65537 Cunegonda van Meerwyck.
65556 Baron Ernst van Wulven.
65557 Jonkfr. Van Amstel.
68096 Willem van Gendt, berne ± 1180, stoarn 1209.
68097 Barbara van Gennep.
68098 Arnaud, hear fan Kerpen.
68099 Anatasia, grevinne von Manderscheidt.
69576 Ruurd Harings Roarda.
69577 Ank Joanna.
131072 Floris Ruysch, stoarn 1194, mei oare ealju ferslein troch de Friezen yn 1168.
131112 Alfen van Wulfen, berne ± 1100, haadschout fan Utert, ± 1122 neamd ûnder de ryksfrijhearen en baronnen fan keizer Hindrik V.
136192 Jan, hear en ridder van Gent.
136193 Amelia van Rochefort.
136194 Dirk, hear en greve fan Gennip.
136195 Anna van Emden.
139152 Haring Sybrens Roorda. Hy fjochtte foar keizer Hendrik yn de Bohemen en Hongarije.
139153 Popck Bonga thoe Bongahûs thoe Berlicum.
272384 Willem van Gent, troud yn 1160.
272385 Elizabeth van Heusden.
272386 Wouter, greve van Rochefort.
272387 Maria van Honnef.

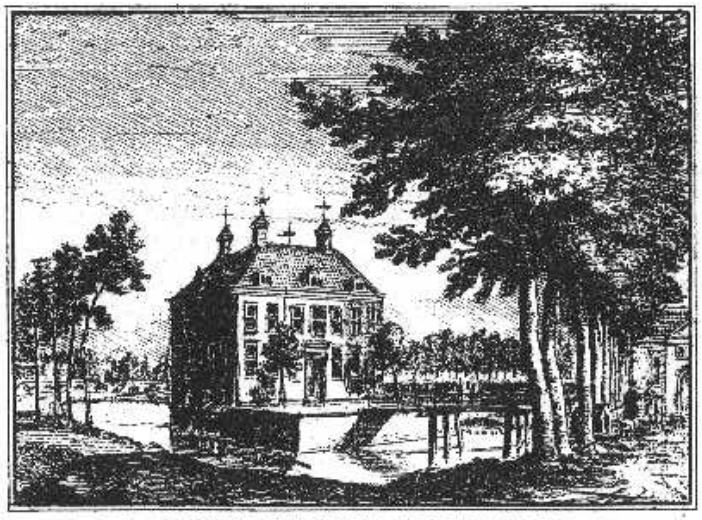

De RIDDER-HOFSTAD HARDENBROEK.

De FRYSKE RIE foar HERALDYK 40 jaar

J.C. Terluin (lid F.R.f.H)

Tussen 1952 en '54 heeft een Heraldische Commissie een rap-port geproduceerd over het wapen en de vlag van Friesland. Dit rapport is de basis geweest voor het verzoek van Gedepu-teerde Staten van Friesland in 1957 aan H.M. de Koningin tot bevestiging in het gebruik van het Friese wapen uit 1499 en de Friese vlag die reeds in 1897 door G.S. was vastgesteld.
Na het werk van deze Heraldische Commissie werd de behoefte gevoeld om een commissie van deskundigen in het leven te roe-pen om te adviseren in heraldische en vlaggekundige zaken. Onder de paraplu van de Fryske Akademy ging in 1956, en wel op 9 mei, de Fryske Rie foar Heraldyk van start met haar werk. Doel en taak was de bestudering, beoefening, bevorde-ring, registratie, toezicht op protocol, uitvoering in teke-ning en gebruik van wapens, binnen en voor Friesland en haar bewoners.
Gemeenten, waterschappen, dorpen, corporaties en particulie-ren vroegen en ontvingen adviezen over wapens, vlaggen en protocol. Voorts werden deze wapens en vlaggen geregistreerd in het Genealogysk Jierboekje van de Fryske Akademy.
Veertig jaar van kleurrijk werk ligt achter ons, en dit feit willen we niet stilletjes voorbij laten gaan, doch ook niet vieren met wapengekletter en vlaggenparades.
Het ligt in de bedoeling om gedurende de maanden ***oktober, no-vember*** *en* ***december*** *een* ***TENTOONSTELLING*** *te houden in het* ***Rijks Archief*** *te Leeuwarden.*
Getracht zal worden het publiek duidelijk te maken wat heral-diek is, hoe het is ontstaan en hoe het zich heeft ontwikkeld door de eeuwen heen. Naast het tekenwerk, uit het bezit van de vier tekenaars, die de Rie heeft gehad, zal geput worden uit de rijke heraldische verzamelingen van het Rijks Archief, o.a. enkele van de oudste Friese wapenboeken, zoals de Conscriptio Exulum, zegels en kwartierstaten van de Friese Adel. Wapens en vlaggen van steden, dorpen en gemeenten zullen worden getoond en het ligt voorts in de bedoeling om de ontwikkeling van het Friese wapen en de vlag aanschouwe-lijk te maken.
Het belooft een kleurrijk geheel te worden en u bent natuur-lijk van harte uitgenodigd om deze tentoonstelling te bezoeken.

BURENPLICHT IN OOSTERNIJKERK

R. Tolsma

Op 5 april 1935 werd in het dorp Oosternijkerk in de gemeente Oostdongeradeel de begrafenisvereniging "De Laatste Eer" opgericht. Daarmee kwam er een eind aan een instelling die honderden jaren lang in dit dorp (en in vrijwel elk ander dorp) heeft bestaan: de Burenplicht. In het Fries zegt men "buorreplicht" terwijl het dialekt van de Noordoosthoek "boereplicht" heeft. Voortaan zou de nieuwe vereniging gaan verzorgen wat voor die tijd de plicht was van de buurlui van diegene die overleed of anderszins hulp nodig had. Zo is ook de naam "burenplicht" verklaard.(1)
De oudste gegevens betreffende begrafenisgebruiken in Oos-ternijkerk zelf zijn terug te vinden in de diakonieboeken(2) van de hervormde kerk. Ze zijn bewaard gebleven vanaf 1732 en al in 1736 komt het eerste, op schrift bewaarde, sterf-geval voor van iemand die door de diakonie werd onderhouden. In die tijd zorgde de diakonie niet alleen voor het week-geld, het brood, de turf, medicijnen, de huishuur enz. van een bedeelde, maar moest de diakonie ook voor de begrafenis zorgen, een begrafenis waarvan de kosten uiteraard uitvoerig werden verantwoord in de rekeningboeken:

2 - 6 - ;	(= 2 guldens, 6 stuivers, 0 penningen) *"wegens 't bedienen in Roelofke Steffens doodsiekte"*
8 - : - ;	*"wegens Roelofke Steffens doodkiste"*
3 - 2 - ;	*"wegens 't graf maken van Roellofke Steffens en Hiltje Alberts graven"*
7 - ; - ;	*"wegens een tonne 8-guldens-bier geleverd op de begravenisse en kistbestedinge van Hiltje Alberts*
1 -16 - ;	*"weegens een geleverd laken tot een Bierkleed (=*baarkleed*) voor Hiltje Alberts"*
4 -19 - ;	*"nog aan winkelwaren geleverd soo van Brande-wijn Suiker Bier en Seep etc. in de doodsiekte, kistebesteden en begravenissen van Roelofke en Hiltje"*
5 - 1 - ;	*Bier voor de kistbestedinge Roelofke"*
1 -12 - :	*Laken tot een Bierkleed Roelofke"*

Uit bovenstaande is op te maken dat niet alleen het leven maar ook het overlijden van een bedeelde de diakonie handen vol geld kostte. Toch missen er bepaalde posten in boven-staande rekening die bij het overlijden van een persoon te verwachten zijn: het afleggen van de dode, het halen van de kist, het dragen naar het graf, het luiden van de klok, enz.

Dergelijke posten zullen ook niet in een rekenboek te vinden zijn omdat genoemde werkzaamheden onder de burenplicht vielen. Deze werkzaamheden zijn ook terug te vinden in het eerste officiële bericht dat over begrafenisgebruiken in de gemeente Oostdongeradeel bewaard is gebleven. Een van de bekende enquêtes die in de Franse Tijd door het Provinciaal bestuur naar de gemeenten werden gezonden gaat over het bestaande gebruik bij begrafenissen (3):
"Dat de gebruiken welke in deze Gemeente ten aanzien der Begravingen plaats hebben, hierin bestaan:
Dat de Lijken binnen de bij de Wet bepaalden tijd begraven worden, dat het dragen derzelve geschied door de naaste buurmannen zonder dat diesweegens eenige Kosten en Regten betaald worden, dog wort aan den Doodgraver ten zijnen voordeele voor ieder Lijk gewoonlijk betaald 28 stuivers".
Dat deze burenplicht in Oosternijkerk ook werkelijk bestond in die tijd bewijst een citaat uit het diakonieboek van 1775: "5 - 3 -10 betaalt aan Wiltie Wilties wegens winkel-waren gebruikt voor de buuren in het waken bij Joostje Lieuwes en bij de begraffenisse". (4)
Het waken, dragen, afleggen, het luiden van de klok en het aanbesteden en halen van de kist kostte het betreffende gezin niets, maar er werd wel verwacht dat de wakende buren van een natje en een droogje werden voorzien wanneer zij zich van hun plicht kweten.

Na de Franse Tijd
Helaas zijn er te weinig bronnen beschikbaar om de hele gang van zaken rond deze burenplicht te kunnen waarnemen. Inte-ressant is bijvoorbeeld om te weten of iedere buur zich wel aan deze regels hield en wat er gedaan kon worden wanneer dat niet het geval was. We dienen ons intussen te waken voor een al te idealistisch beeld van de burenplicht. Van der Molen heeft aangetoond dat de burenplicht niet moet worden gezien als een "geheiligde traditie, gedragen door Hoogere Macht, elkaar bijstaan in nood en dood", maar meer van "ik help jou en als ik hulp nodig heb, help jij mij", geworteld in een traditie waarbij (boeren)gemeenschappen door familie-banden aan elkaar verbonden waren en op elkaar waren aangewezen. burenplicht, traditie of niet. Natuurlijk is het ook mogelijk dat de gemeente slechts bestaande gewoonten wil vastleggen, al geven enkele inleidende formuleringen te denken:
"In aanmerking nemende dat het meermalen zwarigheden heeft

Dat na (en soms al voor) 1800 een groot aantal gemeenten en steden overgaan tot het samenstellen van een Reglement op de Burenpligten wijst ook al op een niet helemaal vlekkeloos verlopen van de

ontmoet bij sterfgevallen (...) het noodige aantal personen te doen opkomen..." (IJlst, 1840)

"Dog de begryppen op dat stuk, strydiger wordende dan in vo-rige tyden, hebben ten gevolgen twist, krakeel en scheu-ringen (Dokkum, 1774)
Hoe het ook zij op 3 oktober 1847 staat in het Raadsverslag van de gemeente Oostdongeradeel(5):
"In aanmerking genomen zijnde de noodzakelijkheid om een reglement omtrent de uitoefening der burenpligten in deze Grietenije daar te stellen, Is na gehoudene deliberatie vastgesteld navolgende Keur en Verordening", waarna een reglement van 32 artikelen volgt. Het is ondoenlijk alle artikelen weer te geven, maar in het kort komt het hier op neer:
- het dorp wordt verdeeld in buurten welke de volgorde der buren aangeven;
- de buurt kiest een buurtmeester die de gang van zaken regelt;
- iedereen boven de 18 jaar is buurplichtig. Uitzonderingen: ouder dan 70 jaar, kraamvrouwen, familie, dienstboden en zieken;
- een vervanger sturen is mogelijk (maar dat zal niet be-paald bevorderlijk geweest zijn voor persoonlijke solidari-teit, vooral als beter gesitueerden zich zo aan burenplich-ten onttrokken!);
- wanneer iemand van buiten het dorp overlijdt, is er ook burenplicht, maar kan een vergoeding van erfgenamen of arm-voogdij worden gevraagd;
- de bewoners van het Armhuis zijn niet buurplichtig, maar kunnen ook geen burenhulp inroepen. De bewoners van het Arm-huis moesten dus onder elkaar burenhulp verrichten;
- op het niet nakomen van burenplicht stonden geldboeten van 20 tot 50 cent (te verdelen onder diegenen die wel buren-plicht deden). Het niet betalen van een boete aan de buurt-meester leidde tot het betalen van een boete van f 3,- aan de gemeentekas of een gevangenisstraf.

Het belangrijke artikel nummer 3:
"Iemand overlijdende zijn alle hoofden van huisgezinnen der buurt waartoe de overledene behoorde verpligt tot het doen van burendiensten en wel in deze voege:
a. De beide naaste buren (van elke zijde één) tot het rond- en aanzeggen aan de dienstpligtige buren, als van ouds, het besteden der kist, benevens het aangeven binnen drie dagen ter Secretarie.
b. De zes naaste buren (van elke zijde drie) de voren bedoel-de twee er onder begrepen, tot het bekleeden en in de kist leggen van het lijk.

c. De acht naaste buren (van elke zijde vier) de zoo even

bedoelde zes eronder begrepen, tot het halen en ten sterf-huize brengen der kist, en:
d. Zoovelen als de buurtmeester zal oordeelen tot het helpen ter aarde brengen van het lijk en het luiden der klokken, waar zulks niet door vast aangestelde personen geschiedt.
Zullende, wanneer het overlijden buiten de bebouwde kommen plaats heeft, het vervoeren van het lijk per as (...) worden geregeld."
Van belang hierbij is de formulering "als van ouds" onder a wat er op duidt dat het doen van burenplicht in de dorpen van Oostdongeradeel van oudsher gewoonte was, waardoor het opmaken van dit "reglement op de burenpligten" door de gemeente het karakter krijgt van vastleggen/aanscherpen van iets wat al tijden her bestond. Misschien ook dat het opleggen van boeten, als stok achter de deur, nodig was geworden omdat steeds meer mensen zich aan deze burenplicht onttrokken.
Dat ook burenplicht gold bij ziekte vertelt artikel 25:
"In een huisgezin ziekte ontstaande, zal, zulks verlangd wordende, aan hetzelve door de naaste buren bij opvolging de noodige bijstand moeten worden verleend, zoo ten aanzien van het halen van Genees- en Heelmeester en van medicijnen, als van waken, enz."
De eerste keer stelde de gemeente de buurtmeesters aan.(6) Uit deze lijst is op te maken dat vooraanstaande mensen gekozen werden. Voortaan zouden de buren zelf hun buurt-meesters en adjunktbuurtmeesters moeten kiezen. Dat dit niet gebeurde bewijzen de aantekeningen van de gemeenteraad uit 1853.(7) De burgemeester wil de buurplichtigen bijeenroepen in de dorpskerken om hen te wijzen op het naleven van het reglement, tevens wil hij inlichtingen inwinnen omtrent de werking van het reglement. Of dit gebeurd is, is niet bekend, wel zijn er in 1853 nieuwe registers gemaakt (zie aanhangsel).
Door de invoering van de nieuwe Gemeentewet in 1852 (8) kwam het reglement te vervallen omdat er geen aanpassing aan de nieuwe wet plaatsvond.

Reglement en werkelijkheid
Dit reglement laat zien hoe de burenplichten jarenlang gere-geld waren, althans op papier. Hoe het in de praktijk werkte is moeilijk na te gaan. Navraag bij dorpsgenoten leverde de volgende feiten op:
1. Oosternijkerk is inderdaad verdeeld geweest in buurten. De buurt Bollingawier/Berghuizen en de buurt Lyts Ein, Trijehuzen en de zuidkant van De Buorren zijn nog bekend. In het oudste boek van De Laatste Eer wordt evenwel vermeld dat er 10 dragers, 5 klokluiders, 5 afleggers en 5 aflegsters

waren. Dat wijst op het bestaan van vijf buurten en gaat men na waar de genoemde personen hebben gewoond dan komt men inderdaad op vijf buurten.
2. Er zijn zeker buurtmeesters in het dorp geweest, slechts de naam van Durk Piebes Haaijma is overgeleverd, maar het eerste jaarverslag van De Laatste Eer meldt:
"Zoals U bekend is, werd in het voorjaar van 1935, door eenige ingezetenen, na algemene vergadering en na gevormde Commissievergadering van het Bestuur en de Buurtmeesters der bestaande buurtschappen, definitief opgericht de begrafenis-vereeniging "De Laatste Eer"..."
3. Dat de buren van overledenen "boereplicht" moesten ver-richten is ook nog bekend: het aangeven bij de Secretarie, het aanbesteden van de kist, het dragen, het luiden van de klok enz. Timmerman Simon Zijlstra maakte de doodskisten. Kwamen de buren om een kist te besteden dan werd er bijna altijd een (stevig) slokje op gedronken. Wat dat betreft was er nog niets veranderd sinds 1775!
4. De kist werd in de meeste gevallen met een gewone boeren-wagen, over het Lijkpad, naar het kerkhof gebracht, waarna de dragers in aktie kwamen. Er wordt gezegd dat sommige wagens zo van het land kwamen en vrijwel niet schoon gemaakt werden! Het eerste wat de nieuwe vereniging dan ook doet is de aan-schaf van een rijdende baar bij Oostwoud uit Franeker voor een bedrag van f 254,80.
Daarmee is het hoofdstuk Burenplicht echter afgesloten en begint de geschiedenis van de begrafenisvereniging.
Aanhangsel
Voor de ijverige "sneuper" naar familie- of dorpsgeschiede-nis bevat artikel 2 van het reglement uit 1847 een belang-rijke mededeling:
"Van deze verdeeling in buurten zullen door Grietman en Assessoren registers worden opgemaakt, de kadastrale sectie en nummer bevattende van de percelen, huizen of woningen tot iedere buurt behoorende, zoo mede de nummers van ieder der-zelve".
Jarenlang heb ik gemeend dat deze registers verloren waren gegaan, immers in de inventaris van de gemeente Oostdongera-deel zijn ze niet terug te vinden. Tot ik dit voorjaar eens rondneusde in een van de vele dozen "nog te inventariseren Oud Archief OD". Daar vond ik plotseling de bedoelde regis-ters, slechts het dorp Metslawier ontbrak, alle andere dorpen zijn compleet overgeleverd.

Wat is nu het belang van deze registers.

Met deze registers in de hand zijn de vroegere huisnummers van de dorpen gemakkelijk te reconstrueren omdat de kada-strale nummers genoemd worden.

Staat er in een overlijdensakte bijvoorbeeld: "overleden te Nijkerk in huis 43", dan is met behulp van het register het kadastrale nummer bekend: Nijkerk A 73.
Uit de kadastrale kaart van 1832 is op te maken dat hiermee het tegenwoordige huis De Buorren 8 bedoeld wordt, vroeger een smederij.
Op deze manier is in een handomdraai een huisnummer uit de vorige eeuw te traceren wat anders met veel moeite of in het geheel niet mogelijk was. Zelf ben ik jaren bezig geweest met het naspeuren van huisnummers verbonden aan een kada-straal nummer in het notarieel archief. Daardoor kon ik een gedeelte van het dorp reconstrueren, echter de buiten-gebieden zorgden voor onoverkomelijke problemen.
Met genoemde register in de hand heb ik mijn eerdere recon-structie gecorrigeerd en aangevuld.

Buurt nr.	Dorps nr.	Sectie	Kad. nr.	1e Buurt
1	36	A	28	Jan L. Krol
2	"	"	"	Teunis A. Faber
3	37	"	30	Rinnard Cipery
4	38	"	31	H. Raffinus
5	39	"	33	L. A. C. Reigersberg
6	41	"	35	wed. P. Posthumus
7	"	"	"	wed. Dirk Zwart
8	"	"	"	Jan de Vries
9	42	"	69	Tjerk N. Pausinger
10	"	"	"	Anne Poortman
11	43	"	73	Menze K. Bakker
12	44	"	74	Eneas H. Heerma
13	45	"	82	Jacob J. Kingma
14	46	"	84	Tjoitke T. Holwerda
15	46a	"	91	Aukje L. Heeringa
16	48	"	85	Reinzell C. Sibma

Noten:
1. Voor een overzicht aangaande de Burenplicht in Friesland, zie: S.J. van der Molen: Men zal de naasten bereid vinden, in De Vrije Fries 1964, bl. 28-62. Voor Dokkum: Over straten en straatnamen in Dokkum, C. Mulder, 1954, na bl. 33.
2. SAD, Arch. Ned. Herv. Gem. te Oosternijkerk, nummer 13
3. RAF, Arch. 8, BRF
4. SAD, Arch. Ned. Herv. Gem. nummer 14
5. SAD, Gem. Arch. Oostdongeradeel, nummer 243, bl. 24 ev
6. SAD, GAOD, nummer 292: 12-4-1849. De volgende personen werden in Oosternijkerk benoemd:

Buurtmeester:	Adjunctbuurtmeester:
Feije Dijkstra	Wytze Wiegers Wiersma
Lieuwe Aukes Faber	Jurjen Sweitzer
Jan Freerks Postmus	Hendrik A. Simon
Menze Bakker	Wigger Douwes Heerma
Bokke Meindertsma	Pieter Gysberts Zijlstra
Anthony Blom	Beert Wiersma
Jan Mames Hiemstra	Douwe Kingma

Oorspronkelijk waren er zeven buurten, later teruggebracht tot vijf.
Reglementen op burenplichten in Westdongeradeel: 29-2-1848.
In Dokkum op 12-3-1774.
7. SAD, GAOD, nummer.245: 22-8-1853.In de in het aanhangsel genoemde doos vond ik nog een tweetal aantekeningen van be-noemingen van buurtmeesters uit latere tijd.
8. De Gemeentewet van 1851, art. 291 bepaalde dat alle be-staande verordeningen waarin boeten werden geëist binnen vijf jaar in overeenstemming met de nieuwe wet moesten worden gebracht. Deze aanpassing is niet gebeurd. Dat raakte bekend in de gemeente zoals de aantekeningen uit 1860 (14 juli, nummer 247) aangeven: "Ter vergadering in aanmerking genomen zijnde dat zich in deze Gemeente meer en meer de bekendheid openbaart dat het vroeger van kracht zijnde reglement op de burenpligten, tengevolge de Gemeentewet is vervallen". Steeds meer mensen onttrekken zich er blijkbaar aan wat vooral de Armvoogdij op kosten jaagt. Nog een paar keer probeert B en W of GS er iets aan kan doen (16-11-1858 en 22-10-1860) maar deze vindt "geen reden om demarches te doen tot regeling van de zaak der burendiensten bij de wet". Daarna was het gebeurd met de wettelijke regeling van de burenplichten alhoewel in de praktijk nog jarenlang de feitelijke regeling gebruikt is, het langst nog in de Zuidwesthoek van Friesland (nog in de vijftiger jaren werden onderlinge regelingen vernieuwd!).

ZAND EROVER:
FRIESE ROUW- EN BEGRAFENISGEWOONTEN
Augustus t/m november 1996, dinsdag t/m zaterdag
Streekmuseum Het Admiraliteitshuis
Diepswal 27, Dokkum

Drs. G.I.W. Dragt (dir.-cons.)

In het streekmuseum van Dokkum is een tentoonstelling van start gegaan onder de titel 'Zand Erover, Friese rouw- en begrafenisgewoonten'. Dat 'Zand Erover' is bedoeld als een aandachttrekkende titel en refereert aan het dichtgooien van het graf met zand. Iemand merkte op, dat dat dan niet gold voor de kleistreken. Maar voor wat bijvoorbeeld Dokkum betreft, moet dan natuurlijk gedacht worden aan het begraven in de kerken, waarvoor volgens de instructies wel degelijk zand gebruikt moest worden.
De tentoonstelling laat in kort bestek iets zien van de ge-woonten ten aanzien van het dodenbestel en het rouwen in Friesland vanaf de allereerste aanwijzingen daarvoor (ca. 3500 v. Chr.) tot circa 1940. Er zijn archeologische vond-sten, meest als bruikleen uit het Fries Museum te Leeuwar-den, enkele schilderijen, rouwbrieven, sieraden, zilveren objecten, textiel etc. Bruiklenen zijn er naast het Fries Museum van de musea in Hindelopen, Sneek, Harlingen, het Rijksarchief te Leeuwarden en particulieren.

De vroegste boerenbevolking van Friesland begroef haar do-den. Dit is aantoonbaar vanaf ongeveer 3500 v. Chr. Dan, rond 1000 v. Chr., gaat men om onbekende redenen over tot crematie. Tot 300 na Chr. wordt er in Friesland uitsluitend gecremeerd, dus ruim 13 eeuwen lang. Het is iets, dat waar-schijnlijk maar weinigen weten. Bij het Christendom hoort de gewoonte van begraven. Het ligt dus voor de hand te denken, dat door de kerstening van Friesland de begrafenis werd geherintroduceerd. Maar dat blijkt niet zo te zijn. Mogelijk onder invloed van de Romeinen worden er al vanaf 300 na Chr. inhumatiegraven (begraven lichamen) gevonden, dus ruim voor de kerstening, die in de 8ste eeuw plaats vond. Karel de Grote verklaarde rond 800 het Christendom tot staatsgods-dienst en verbood crematies, ook voor Friesland.

Op zeker moment in de late middeleeuwen gaat men over tot begraven in kerken, althans degenen die zich dat konden ver-oorloven. Reden hiervoor was, dat vrijwel alle kerken relie-

ken van een martelaar of heilige hadden en daar wilde men zo dicht mogelijk bij begraven liggen. Voor de kerk een goede bron van inkomsten. Buiten de kerk werden de armeren begra-ven op het kerkhof, meestal zonder duurzaam grafteken. Die kerkhoven zagen er daardoor meer uit als een grasveld, waarop vaak vee graasde, dan als de kerkhoven die we nu gewend zijn, vol met grafzerken. Dat uiterlijk kreeg de begraafplaats pas, toen in 1829 bij wet het begraven in kerken verboden werd. De meeste kerken waren overvol en er ontstonden onhygiënische toestanden. De uitdrukking 'rijke stinkerd' geeft al aan, dat de lucht van ontbinding in de kerken vaak niet te harden was.
Voortaan moesten plaatsen met meer dan 1000 inwoners boven-dien een nieuwe begraafplaats aanleggen buiten het centrum of stadsgrens. In kleinere dorpen mocht nog wel op de begraafplaats rondom de kerk begraven worden.

In de 19de eeuw gingen er stemmen op om ook crematie moge-lijk te maken. De confessionele partijen hebben dat in Nederland lang tegengehouden, maar uiteindelijk werd creme-ren de tweede wettelijk goedgekeurde manier om in Nederland met de doden om te gaan. In Friesland werd in 1973 bij Goutum een crematorium gebouwd en momenteel zijn er zelfs twee. De geschiedenis leert, dat hiermee in wezen een oer-oude traditie is hersteld.

De expositie in het Admiraliteitshuis is niet groot, maar de geïnteresseerde kan er zeker een uurtje doorbrengen. Hoewel heel Friesland belicht wordt, zijn er uit de eigen museum-collectie vrij veel voorwerpen uit N.O. Friesland te zien. Gedacht kan worden aan haarwerksieraden met haar van een overledene erin verwerkt, vaak voorzien van datum en initi-alen; aan doodshemden van een Wierumer echtpaar; gedicht op de dood van een 20-jarig meisje uit Holwerd; etc.
Bij de expositie is een gelijkluidend boekwerkje te koop voor 10 gulden en er is een kleurige folder beschikbaar.

DE MOLEN TE LIOESSENS (deel 2)

R. Tolsma (i.s.m. D. Douma)

Opzichters en "contraroleurs"

Aan het slot van het eerste deel van de geschiedenis van de molen te Lioessens werd beloofd om te proberen enig inzicht te geven in de positie van de opzichters die aan de molen te Lioessens hebben gewerkt. Er blijkt echter weinig tastbaars te vinden over de opzichters in het archief van de gemeente Oostdongeradeel, uitgebreid onderzoek in het Archief van de Staten zou daarvoor nodig zijn (waarvoor ons de tijd echter ontbreekt). Verder moesten de opzichters, om te voorkomen dat zij onder één hoedje zouden spelen met de molenaars, om de twee jaar naar een andere molen verhuizen. Daardoor komen zij ook weinig voor in proclamatie- en weesboeken. Er zijn ook geen doorlopende lijsten bewaard gebleven van deze opzichters in gemeente- of overheidsarchieven zoals er wel zijn van de havenchergers(1). Toch is er een aantal opzich-ters en "contraroleurs" achterhaald, vooral de specie-kohieren waren een rijke bron. Uit de gegevens blijkt dat er steeds twee mensen de contrôle op de molen uitoefenen:

-de **cherger**, welke voor 1748 het toezicht op de molen pachtte en dus moest leven van het verschil tussen de door hem ontvangen belasting en de door hem zelf betaalde som geld waarvoor hij het baantje van de Staten had gepacht. Na 1748 werd hij als ambtenaar benoemd.

-de **contraroleur**, welke toezicht moest houden zowel op mole-naar als op cherger.

De oudst gevonden gegevens stammen uit 1729:

"Nominatie van de Contraroleurs en Opsigters bij de molens voor den jaere 1729"(1) - Lussens: Cornelis Gerrits en Jan Piters.

In het Quotisatiecohier van 1749 wordt ene "Gerben Clases, gewesene opsigter" genoemd.

Het speciekohier levert een rij opzichters en controleurs op tussen 1760 en 1805. Het is niet altijd duidelijk of een cherger of een contraroleur bedoeld wordt. Het is wel duide-lijk dat zij beiden niet schoorsteengeld hoefden te betalen en dat een "geappoincteerde" helemáál geen speciebelasting betaalde. De complete rij wordt hierbij afgedrukt (misschien is er voor u een bekende bij?) waarbij "chergers" niet als zodanig worden aangegeven, maar geappoincteerden en als op-zichters bestempelden wel.

1760 - 1762	Wigbolt Clases Charger, naar Nes
1760 - 1761	Fedde Harings, 1761 overl.
1761 - 1764	Pieter Jans Ruiter, van Tjommarum, n Ackerwoude
1762 - 1765	Sybren Popkes, van Ee, naar Doccum

1764 - 1768	Johan Philip, geapp. v Ackerwoude, n Ackerwoude
1765 - 1769	Harmen Stavinga, van Doccum, naar Sneek
1768 - 1770	Jacob Engberts, van Ferwert, 1770 overl.
1769 - 1773	Karst Hillebrants, van Baart, naar Heerenveen
1770 - 1771	Pieter Alberts, opz. v de Lemmer, n Grote Joure
1771 - 1774	Sjoerd Pytters, van de Joure, naar Doccum
1773 - 1777	Roelof Beerns, van Vrouwenparochie, naar Blia
1774 - 1775	Tymen Martens, van Doccum, naar Leeuwarden
1775 - 1777	Claas Steindam, van Leeuwarden, overl. 1777
1777 - 1781	Andries Hendrix, van Ferwert, naar Blia
1777 - 1781	Jurjen van Dussen, geapp., naar Holwert
1781 - 1785	Jacob Leenderts geapp., v Leeuwarden, n Anjum
1781 - 1783	Harmanus Roelofs, van Oosterwolde, naar Doccum
1783 - 1787	Jurjen van Dussen, van Holwert, naar Nes
1785 - 1789	Gosse Theunis, van Anjum, naar Anjum
1787 - 1791	Johannes Tjeerds, van Nes, naar Surhuisem
1789 - 1793	Jacob Leenderts, van Anjum, naar Anjum
1791 - 1795	Jilles Jaersveld, van Dockum, naar Dockum
1793 - 1796	Gosse Theunis, van Anjum, later in Lioessens
1795 - 1800	Christian Eberhard, van de Pekel, n Akkerwoude
1796 - 1800	Pytter Jans, tevoren dienstbaar, naar Ee
1800 - 1804	Rijk van Mekeren, van Ternaard, vertrokken
1800 - 1803	Jilles Jaersveld, van Dokkum, overl. 1803
1803 -	Christian Eberhard
1804 -	Pieter Jans

Een aantal zaken vallen aan deze ljst op:

-de verblijfplaats is niet twee jaar, zoals de literatuur aangeeft, maar (meestal) vier jaar, vooral na 1780

-er wordt veel geruild van standplaats door de chergers

-meerdere chergers komen in Lioessens terug

-slechts één cherger blijft na zijn "dienst" in Lioessens wonen.

In de Franse Tijd lijkt er iets te veranderen aan de belas-ting op het gemaal, in ieder geval komen er meer gegevens beschikbaar. In 1806 vindt er een algehele reorganisatie plaats (op 28 december wordt bijvoorbeeld een nieuwe "bos" met het nummer 31 naar de molen van Lioessens gebracht(2), een bus waarin de cedullen met alle gegevens van het te malen graan bewaard moeten worden, zie reglement uit 1816 in deel 1) waarbij een aantal opzichters van hun plaats ont-heven wordt, vooral havenchergers moeten het ontgelden. Uit onze omgeving worden de volgende posten opgeheven: Dokkum (2 stuks), Paesens, Holwerd, Ferwerd, Nieuwezijlen en Oostma-horn. Bij de molen van Lioessens zijn op dat moment J.C. Eberhard (64 jaar) en R. van Mekeren (70 jaar) werkzaam. Deze reorganisatie gaat blijkbaar de "Opziener der Nationale Middelen te lande, ressort Dockum" Johannes Casparus Bergsma ook te ver en hij schrijft in zijn rapport(3) "of niet de posten van Ameland, Schiermonnikoog, Nieuwezijlen, Ezumazijl

Oostmahorn, Paezens en Wierum behooren te worden bezet, doordien dit Haven of Reeden zijn, daar men zonder toezicht een ruime deur tot sluikerijen had, en of ook niet te Nij-kerk, Oostermeer, Kooten, Rottevalle en op andere plaatzen daar branderien zijn een opzichter behoorde geplaatst te worden". Hij besluit zijn betoog met de constatering dat indien deze plaatsen worden bezet, de overbodig geworden opzichters allemaal weer een plaatsje zouden krijgen. Aardig in dit verband is dat hier de Jeneverstokerij van Ooster-nijkerk voor het eerst ter sprake komt.
De reorganisatie levert ook een aantal brieven op van op-zichters die solliciteren naar een baantje als opzichter(4). Zo verzoekt J.H. Schild voorheen bakker te Metslawier maar door een lichaamsgebrek nu "buiten eenig broodwinning" om "bij voorkomende gelegenheden door Uwedele met eene Opsig-terspost te worden begunstigd". Hij schrijft dat hij sinds 1785 "altoos getoond heeft met liefde voor het vaderland en deszelfs goede zaak besield geweest te sijn", dat hem die houding "door de alhier talrijk sijnde tegenstrevers voor een misdaad aangerekend wordt" wat hem zeker heeft geschaadt en "binnenkort wel mogelijk zijn volle ruïne zal na sig sleepen".
Een andere brief is van een 89-jarige opzichter uit Ferwerd, Jochem Elias, die schrijft dat hij sinds 1750 als opzichter gefungeerd heeft en nu "door ouderdom sodanig gebrekkig van gehoor en gesigt is geworden, dat (hij) niet in staat is Sijn post langer behoorlijk waar te neemen". Hij verzoekt om ontslagen te worden van zijn post als opzichter en in plaats daarvan "'t gagiement als geappoincteerde opsigter sal mogen genieten".

Het gemaal in Oostdongeradeel

Het belang van de belasting op het Gemaal, waartoe niet alleen het malen van graan op de molen behoorde maar ook de invoer van graan en het bakken van het meel door de bakker, het gebruiken van graan voor jeneverstokerijen en bierbrou-werijen, voor de economie van Friesland blijkt wel uit de volgende gegevens van de opbrengst van het Gemaal in Oost-dongeradeel(5).

Opbrengst in 1748:	303 - 3 - 7 (jaar van troebelen!)
Opbrengst in 1753:	1132 - 9 -14
Opbrengst in 1793:	7890 -14 - 2

Voor geheel Friesland was de opbrengst in 1747 al 304500 gl, terwijl er in 1856, als gevolg van de afschaffing van het gemaal, een bedrag van f 198698,- minder werd ontvangen.
Voor het jaar 1793 is een compleet overzicht van het gemaal bewaard gebleven van Gosling Jans, Collecteur Generaal van het Gemaal van de Grietenie Oostdongeradeel (elk dorp had zijn eigen ontvanger van het gemaal!) waarin de opbrengst

van elk dorp alsvolgt wordt opgegeven:

Anjum	1499	(waarvan de dorpsontvanger 62 gl toekwam)
Engwierum	450	
Ee	1268	
Aalsum	2032	(Dokkum buiten de Aalsumerpoort hoorde toen onder Aalsum!)
Nijkerk	1572	
Paesens	891	
Lioessens	424	
Morra	492	
Metslawier	652	

In deze lijst ontbreken de dorpen Jouswier, Wetzens en Nia-wier. Het is aannemelijk dat zij door ontvangers uit andere dorpen werden bediend.
Naast wat ontvangsten van invoer via Oostmahorn en Nieuwe Zijlen worden ook de huishuren van de "Huisen bij de Molens" als inkomsten opgevoerd: 41-12-0 van elk huis. De totale op-brengst bedraagt dan 9011 cg.
Bij de uitgaven wordt van elk opzichtershuis een grondpacht van 4 cg vermeld. Deze grondpacht wordt in de verkoopakte uit 1831 nog steeds vermeld en is dus ook na het verdwijnen van de opzichters blijven bestaan.
Het salaris van opzichter en controleur wordt ook vermeld:

Aan de contraleur te Lioessens	200
Aan de Opsigter aldaar, zijnde een appointeerde	85-3-6

Waaraan dit grote verschil is te danken wordt niet duide-lijk. Ook bij de andere molens in de gemeente bestaan die verschillen. Zo krijgt de opzichter van Ee eveneens 200 cg terwijl de controleur daar 110 cg krijgt. De controleur te Anjum krijgt eveneens 110 cg terwijl de opsigter daar 151 cg krijgt. Een salariëring naar hoogte van de opbrengst van de molen ligt voor de hand, maar de werkwijze is onduidelijk

Noten:

1. RAF, Arch. 5, Staten van Friesland, nummer 2506
2. RAF, Arch. 8, BRF, nummer 2614. De in de Franse Tijd in zwang zijnde enquêtes levert ook de prijs op van het malen aan de molens in Oostdongeradeel (BRF, nummer 1041):
Per lopen (=0,833 hektoliter)

weit:	6 strs	het Beestevoer:	6 strs
het kleen:	7 strs	het stokersgoed:	4 strs
het grof:	3 strs	het mout:	5 strs

3. RAF, Arch. 8, BRF, nummer 2592
4. RAF, Arch. 8, BRF, nummers 410, 411
5. RAF, Arch. 5, Staten van Friesland, nummer 6425a/b/c/d

VRAGEN EN ANTWOORDEN

R.Tolsma

Van de heer U.M. de Vries, ons lid te Bussum, ontving de redaktie een uitvoerig antwoord op een van de vragen die Jaap Heeringa in Sneuper 35 stelde: Wie weet meer over Gerrit Pieters en Pieter Pieters, 1705 en 1709 geb. te Nes, kinderen van Pytter Pytters en Jattje Pytters?
Vanwege de belangrijkheid wordt deze reaktie volledig weer gegeven.
Pyter Pyters, gedoopt te Nes/Wierum op 1 november 1672, landbouwer, bijzitter en ontvanger, overleden te Nes (W.D.) voor 20 januari 1719, zoon van Pyter Gerrits en Berber Pyters.
Contumatieboek Westd.dl.H.2, 20 jan. 1719: - De Fiscaal ratione officii van Westd.dl. wegens de ses onmondige kin- deren van de Ontvanger PYTTER PYTTERS tot Nes, in dier glt. reqrnten contra PYTTER PYTTER POSTUMUS tot Nes, reqrde. De gereqrde wordt tot curator over de reqrten geauthoriseerd. (geen inventarisatie gevonden).
Hij is in ondertrouw gegaan te Nes (W.D.) op 24 maart 1703 met **Jattje Pyters**, gedoopt te Nes/Wierum op 13 februari 1681, overleden voor 1720, dochter van Pyter Cornelis en Hiltie Pyters. Uit dit huwelijk:
1 Pyter Pyters, geboren te Nes/Wierum, gedoopt aldaar op 8 november 1705, overleden voor 1747.
2 Dirk Pyters, gedoopt te Nes/Wierum op 23 oktober 1707.
3Gerryt Pyters, gedoopt te Nes/Wierum op 28 april 1709, ongehuwd overleden te Wie onder Nes (W.D.) voor 16 mei 1754.
Test. Hof van Friesland E.E.E.9 fol.40 van 16 mei 1747 (en gereg. 16 mei 1754): - Gerryt Pietters huisman te Wie onder Nes testeert als volgt: - instituere ik bij desen tot mijne Erfgenamen mijne susters ende broeders namentlijk DIRK PYTTERS huisman onder Nes, CORNELIS PYTTERS huisman onder Hantumhuisen, ANSKIEN PYTTERS huisvrouw van Ds. Wilhelmus Columba bedienaar des Heiligen Evangeliums te Morra en Liousens. Ende Hiltie Pytters ongetrouwde Dogter, enz.
Legaten uit te keeren als volgt: 100 cargls klinkend silvergeld voor het dogtertje van mijnen Broeder CORNELIS PYTTERS met name JATTIE CORNELIS. 100 cargls voor sijnen sone, die de naam van PIETER sal moeten hebben sullende deese hondert guldens moeten werden besteed om hem wel te laten leren Leesen, schrijven en rekenen enz.
100 cargls indien mijn Broeder DIRK PIETERS eene sone quame te gewinnen en dien de naam van PIETER wilde geven enz. om daarop wel te leren lesen, schrijven en rekenen enz.

Als Anskien overlijdt vóór haar man keert het geerfde terug naar haar broers en zuster.
Getuige is Claas Melis Wijnia, huisman onder Hantum.
4 Kornelis Pieters Heeringa, geboren te Nes (W.D.) op 7 december 1710, gedoopt te Nes/Wierum op 14 december 1710, landbouwer, overleden op 11 maart 1782, begraven te Nes(W.D.).
Quotisatie 1749 Wierum. Ontvanger Cornelis Pytters.
Kinders sijn vertrokken, wel in ordre, nu Cornelis Pytters Heringa, ook een plaats onder Hantumhuisen
Aanslag 19.18.0.
Quotisatie 1749 Hantumhuizen, Cornelis Pytters Heringa, een welgestelt Boer. 5 2 en aanslag 63-1-8.
Personele Kohieren Westd.dl. Wierum.

1768 -	Cornelis Pyters Heeringa	588-6-10 2/3
	Deselve van deeze	
	pag.7d reegel	3000-0-0
	=	3588-6-10 2/3
1771 -	Cornelis Pyters Heeringa	3588-6-10 2/3
	ervt van Trijntje Tjerks van	
	Blija nom uxoris	357-0-0
1774 -	Cornelis Heringa egter	
	verhoogd op	8000-0-0
	deselve no.ux. is geroyeert.	
1775 -	Bijsitter Heeringa	8000-0-0
1776 -	Kornelis Pytters Heringa	
	nom ux. erft van Johannes	
	Idses te Nijkerk 4166-13-6	
1777 -	Bijsitter Heringa 12166-13-6	
1782 -	Bijsitter Heeringa erven	12166-13-6
1783 -	Bijsitt. Heeringa wed. erven	12166-13-6
1794 -	Bijsitt. Heeringa erven	12166-13-6

Woonde in 1751 op "RINTJEMA" Sate te Hantumhuizen.
Vertrokken naar Wierum, Specie koh.no.4
Bijzitter van Oostdongeradeel.
Hij was gehuwd met Geertje Harmens Rintjema, geboren te Aalzum op 14 oktober 1721, overleden op 18 juli 1783, dochter van Harmen Idses en Adriaantje Tjerks.
Volgens aantekeningen in een familiebijbel is zij geboren op 14 sept. 1725.
Zij erfde van haar ooms Jan Idses en Johannes Idses volgens het testament van 1763 een huizinge onder Nijkerk plus 24 pondematen land. 15 en 3 1/2 po. te Berghuisen en 5 1/2 po. aan de suire EE.
volgens het testament van 1763 een huiznge onder Nijkerk plus 24 pondematen land. 15 en 3 1/2 po. te Berghuisen en 5 1/2 po. aan de suire EE.
Waarde fl. 6000.

5 Anskje Pyters Heringa, gedoopt te Nes/Wierum op 18 september 1712. Zij was gehuwd met Wilhelmus Columbo, geboren te Akkerwoude op 17 februari 1716, gedoopt te Veenwouden op 23 februari 1716, predikant, overleden te Pingjum op 1 juli 1778, zoon van Johannes Columbo

(predikant) en Lucia Aestwerda.
Op 22 okt. 1744 als candidaat bevestigd te Nes/Wierum.
Hij nam op 23 okt. 1746 afscheid en vertrok naar Morra.
Hier deed hij op 30 okt. 1746 intrede. In nov. 1777 ging hij met emeritaat.

6 Hiltie Pyters, gedoopt te Nes/Wierum op 29 november 1716.

Een omvangrijke opdracht voor de werkgroep "onderzoek voor derden" betreft de **familie Odinga**. De heer J. Odinga te Engwierum (op de Kooiplaats) is in het bezit van een groot aantal genealogische gegevens betreffende Odinga's, links en rechts verkregen. Daar het hem onmogelijk is om duidelijk zicht te krijgen op de familieverhoudingen en omdat de gege-vens bij lange na niet volledig zijn, verstrekte hij onze vereniging deze opdracht. Het eerste gedeelte van de op-dracht is klaar en de werkgroep doet hierbij verslag.
Kwartierdrager is genoemde Jan Odinga welke via vijf gene-raties verbonden is met Doeke Olpherts die in 1811 de naam Odinga aannam. Hij was boer te Goutum. De omgeving van Goutum is trouwens de bakermat van veel in de kwartieren van Odinga voorkomende personen: Wartena, Aegum, Weidum, Friens, Warstiens, Grouw, enz. Dit bemoeilijkt het onderzoek omdat er op het Streekarchivariaat geen onderzoek kan worden gedaan, maar een bezoek aan het RAF noodzakelijk is. Omdat het hier een kwartierstaat betreft, komen er meerdere fami-lies naar voren: Hornstra, Kalsbeek, Musch, Jager, Hanewald, Hofstra, Talsma, Veensma, Stienstra, Van der Ploeg. Wie een bijdrage kan leveren wordt verzocht kontakt op te nemen via Postbus 361. Het zal een ieder duidelijk zijn dat medewer-king van meerdere leden noodzakelijk is om zo het financiële draagvlak van onze vereniging te vergroten.
Tot slot een opmerking nav het artikel van R.H. Postma over **Argentinië** in De Sneuper 37. Hij kreeg een drietal reakties van mensen die ook connecties met Argentinië hebben. Hem is toegezegd dat er schriftelijk gereageerd zal worden, onder meer nav een reis naar Argentinië.
In De Sneuper 34 op bl. 115 schrijft R.H.Postma over een CD-Rom met telefoonnrs en death-benefith-records uit Amerika. Het blijkt dat dezelfde gegevens nu via **Internet** beschikbaar zijn, wat binnen twee minuten een selectie van de gewenste namen kan opleveren. Voor verdere gegevens hierover kunt u terecht bij de Openb. Bibliotheek in Dokkum waar de nummers bekend zijn en een en ander gedemonstreerd kan worden.

STAMREEKS PIETJE STRUIKSMA

H. Aartsma

Pietje Struiksma
Geb: 08-12-1908 te Raard
Ovl: 27-12-1979 te Groningen
Gehuwd: 12-11-1927 te West-Dongeradeel met Marten Peeringa
Geb: 15-07-1904 te Hantumeruitb.
Ovl: 29-03-1983 te Leeuwarden

Ouders:
Gerrit Willems Struiksma
Geb: 16-06-1870 te Lichtaard
Ovl: 30-09-1966 te Ferwerd
Beroep: Boerenknecht/Arbeider
Gehuwd: 04-11-1893 te Ferwerd met Aukje Pieters v/d Galiën
Geb: 19-07-1869 te Akkerwoude
Ovl: 05-03-1944 te Raard (WD)

Grootouders:
Willem Jans Struiksma
Geb: 26-01-1834 te Harkema/Opeinde
Ovl: 12-05-1916 te Rinsumageest
Beroep: Arbeider
Gehuwd: (1) te ? met Johanna Pieters de Roos
Geb: 17-02-1836 te Oldehove
Ovl: 07-01-1877 te Lichtaard
(2) 11-06-1881 te Ferwerd met Folkje Jelkes Boonstra
Geb: 29-11-1840 te Wouterswoude
Ovl: 07-08-1925 te Raard

Overgrootouders:
Jan Andries Struiksma
Geb: 04-12-1800 te Buitenpost
Ovl: 27-07-1836 te Drogeham
Beroep: Arbeider
Gehuwd: 16-04-1825 te Buitenpost met Baukje Sjoerds Westerhof
Geb: 1802

Betovergrootouders:

Andries Gaatzes Struiksma
Geb: 19-11-1766 te Wommels
Ovl: 16-01-1859 te Buitenpost

Beroep: Arbeider
Gehuwd: 08-12-1799 te Buitenpost met Iebeltje Jans v/d Laan
Geb: ca. 1775 te Buitenpost
Ovl: 13-05-1853 te Buitenpost

Oudouders:
Gatze Tiides
Gehuwd: (1) 23-01-1746 te Wommels met Marijke Ates
(2) hertrouwde met Willemke Andries

Klaas Jelle Bekkema: Geboren 1950 in Drachten, volgde een technische opleiding en is restaurateur bij de archeologische afdeling van het Fries Museum. Publiceerde vanuit zijn hobby veel genealogische bij- dragen

Jannie Broersma-Haaijer werd geboren in Ferwerd, woonde vrijwel haar hele leven in Dokkum en heeft belangstelling voor de geschiedenis van Dokkum en zijn inwoners. Momenteel woont zij aan De Kobbe.

INHOUDSOPGAVE

90 Redaktioneel E. Smits
91 Bestuurlijk G.M.J. de Weger
Ledennieuws E. Smits
Genealogie
102 Kwartierstaat W.J. Holwerda Kl.J. Bekkema
112 Kertiersteat E.W. Ruisch(5) J. Meems
131 Stamreeks Struiksma H. Aartsma
Heraldiek
114 Fryske Rie foar Heraldyk 40 jier J.C. Terluin
Streekgeschiedenis
100 Jeugdherinneringen (5) J. Broersma-Haaijer
124 Molen te Lioessens D.Douma/R.Tolsma
Achtergronden
92 Zoektocht door archieven (10) R.H. Postma
115 Burenplicht in Oosternijkerk R. Tolsma
Varia
122 Zand erover, tentoonstelling G.I.W. Dragt
128 Vragen en antwoorden R. Tolsma
132 Inhoudsopgave